

PROGRESUL

Abonamentul:

pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.

**Foae social-culturală.
Apare în fiecare Sâmbătă.**

Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 36.

Creșterea în casa părintească

de
prof. **Simeon RADIUS.**
II.

Cum ne-am putea imagina o adevărată creștere, când aceia rămân numai în sarcina mamei. Slujbașul, negustorul, industriașul tot atât de puțin grijește de creșterea copiilor, ca și un simplu sătean ori ziler. Adevărat că în ziua de astăzi orice chemare îl istește pe om, dar asta nu-l absolvă de îndatorirea de a se ocupa și cu creșterea copiilor. Cunoșc oameni, din clasa intelectualilor, cari dacă îi întrebă, nu știu să-ți spună nici în care clasă le urmează baiatul; despre propășirea în învățatură abia la finea anului, din buletinul școlar, apucă știrea.

Mai mulți ochi văd mai bine. Mama fiind totdeauna mai moale de inimă, nu dezvoltă energia trebuitoare, ba uneori rămâne chiar neputincioasă față de petulanța copiilor, mai ales a băieților. *Tatăl ar fi deci dator să intervina cu severitatea, cu autoritatea resp. cu vederile sale mai largi.*

Dar ce vedem?

În ziua de astăzi tatăl prea puțin timp

jertfește pentru familie; nu se simte destul de bine în cercul familiei. Ieșind din birou, nu trage întins către casă, ci se oprește de regulă prin locuri, unde caută distracție. Această împrejurare dă naștere multor rele. Mai ales unde și mama e ușelnică, situația e și mai grea. Părinții, cari n-au sentimentul intim, casnic, sînt expuși la urmări rele. Copii astorfel de părinți zălinesc pe drumuri, și se trag mai mult în societatea străinilor, în paguba chiagului familiar. De aici apoi petulanța, nestășnicia băieților și necasnicia fetelor. Cum nu le place părinților, totașa nu le place nici copiilor în cercul familiei. *Cine prea mult umblă în societăți, acela se dedă la fudulie și la alte viciuri urite.* Eată cum. În societăți omul vrea să se valorizeze, să se impună, și de la acest dor până la scirboasa fudulie, nu-i decît un singur pas. De aici vine măimutăriia în modă, fiindcă cum știm societatea în ziua de astăzi e vicioasă; nu caută, nu apreciază adîncimea spirituală, ci cultivă mai mult superficialitatea. Un lucru de altfel destul de natural, căci contactul intelectual reclamă seriozitate, învățatură; ear celce își pierde vremea prin birturi nu ajunge și la îndeletniciri spirituale. Cine petrece

mai mult acasă, se obicinuește și își află bucuria în muncă serioasă. Omul casnic se străduiește a-și perfecționa viața familiară, de care sînt legate și moravurile bune.

Englezul zice: *My house is my castle*, pe românește: casa imi este cetatea. Pentru casă, pentru familie trăește, pentru familie se luptă în viață; în familie își găsește toată ferecirea. În afară de casă nu-și caută plăceri, nu vinează după popularitate, ca în societățile noastre putregăioase. Germanul (din Germania și Austria) pornește în zile de sărbători „Mit Mann und Maus”, spre a-și petrece familiar „cu cățel și cu purcel” cum ar zice Românul, toate dupămnezile libere. La noi „domni” își lasă copii acasă pe slujnici; nu-î „modern” să umble cu clapia după ei. Cită prostie!

Însfîrșit cum să-și cunoască părinții copii, cum să-î învețe, dacă atât de puțin petrec cu ei împreună; nu le observă bine greșalele și înclinările sufletești, ce reclamă îndreptare. Și o Doamne, cit crește ambiția în copii, cînd se știu mereu în atingere cu părinții, cari le petrec cu vederea orice acțiune. *Și ce efect preventiv rezultă din contactul acesta!* Imi dă în gînd cazul, cînd o doică,

Foiță originală.
La leagăn.

— (anacreon popular). —

*Dragul maicii băețele,
Vin' la mama îngerle!
Vin' că-ți fac leagănul moale,
Eată coala la recoare,
La mirosul florilor
Și la umbra codrilor;
Ca să dormi, mereu să-mi crești,
Ca voinicii din povești.
Mama-ți toarce briu de lină
Și-l voi țese-o săptămînă,
Galbin, vinăfel scrobî,
Cu flori roși împodobit...
Să-mi fi cel dintîi în sat,
La arat, la sămănat.
Maica apoi țî-o căuta,
Șapte sate voi umbla,
Ca să dau d'o fată mare,
Care 'n sat părăche n'are.
Voi să-mi fiți sprîjinul meu;
Să v'ajute Dumnezeu!*

Săteanul

Evoluția și creațiunea

de
Dr. M. Vladimirescu.

Însfîrșit s'a prăbușit și cea din urmă peatră din paretele, ce a despărțit lumea organică de

către lumea anorganică. Și cu aceasta s'a spulberat și distingerea superficială, falză, între ființele cu viață și între cele fără viață; s'au împrăștiat ca fumul noțiunile, părerile, teoriile și sistemele încopciate cu distingerea aceasta atât de greșită!

Ce înseamnă în fine această simplă teorie? Înseamnă că e posibilă trecerea din lumea „anorganică” în cea „organică”; e posibilă formarea ființelor „viețuitoare” din ființe „neviețuitoare”!

Într'un anumit stadiu al dezvoltării pămîntului nostru mai erau toate acele condiții de trecere; a fost o vreme, cînd nu era deosebirea aparentă de astăzi între ființele „viețuitoare”, ce s'au dezvoltat în cursul veacurilor, și între cele „neviețuitoare”. A fost și timpul, cînd minunatul element „Carboneum” s'a desprins de celelalte elemente, începînd procesul chimic, ce se zice viață. Și cum nu există azi „animal original”, tot așa nu există nici „element original”, cum nu există nici raportul și stările terestre de pe vremea cînd s'au plămuit „animalul original” și „elementul original”.

Amîndouă au existat oarecîndva, cînd au existat și condițiile lor de existență; amîndouă astăzi nu mai există și nici că ar putea exista, pentrucă le lipsește cudesevîrșire condițiile de existență; dela amîndouă s'au plămădit milioanele de fenomene, ce se numesc viață!

Fiziologia modernă și terapia au dovedit, că *orcăre viață nu-î altceva decît un proces chimic!* Ear purcezînd pe acest temei, amîndouă au dezlegat cele mai grele probleme, ce se păreau înaintevreme cudesevîrșire nerezolvibile. În această pri-

vință, purcezînd pe această cărare, veacul nostru a propășit uimitor. Minunile chemiei terapice se razimă de cunoașterea și aplicarea consecutiva a acestui principiu simplu.

Legea evoluției se observa și în limbistică.

Și știința limbistică modernă explică și judecă nașterea și dezvoltarea diferitelor limbi după legile evoluției. Și aici ne întîlnim cu creșterea, descreșterea, ereditatea, adaptarea la mediu: intîi provincialisme, apoi dialecte, însfîrșit altă limba nouă, desinestătătoare. Filologia comparativă a dovedit, că limbile europene se derivă toate, în calea evoluției, dintr'o străveche limbă (indogermană)*.

Evoluția e o perpetuă schimbare și în mic și în mare; legile evoluției stăpînesc în fiecare cot al universului; potrivit legilor evoluției se prefac uriașii sorî, stele fixe și celelalte corpuri cerești; legilor evoluției îi sînt supuse pămîntul nostru și miliardele de animale și de plante, atomii, ființele „viețuitoare” și „neviețuitoare”, însfîrșit și — omul!

* Din această limbă străveche s'au dezvoltat următoarele grupuri de limbi: 1. Aria (indo-iranică), 2. armeană, 3. greacă, 4. albană, 5. italică (latină), 6. celtică, 7. germană, 8. baltică-slavă. Și și aceste grupuri au astăzi atîtea subgrupe, dialecte, ce într'atîta se deosebesc, încît cu vremea se formează din ele limbi desinestătătoare!

E deajuns a se arunca o privire în trecutul și schimbările, ce le-a suferit oarecare limbă, ca îndată să ne convingem cum una și aceeași limbă vie în cursul vremilor a fost și este expusă la necontenite schimbări, astfel ea și una și aceeași limbă în stadiul dezvoltării se pare a fi o altă limbă nouă.

care ocupându-se cu copilul, mai mult decât mamă-sa, *modernă*, observă o schimbare și mînezi, izbucnește o boală care a stins viața copilului, fără ca mama adevărată, căreia nu-i îngăduie moda să se ocupe cu copilul, să fi putut ajuta la vreme. Și cite cazuri de-astea rămîn neînregistrate.

Îmi aduc bine aminte de o fotografie, ce am văzut-o ca copil în casa părintească. Era un portret familiar, în care se vedea cum un tată, mama, o fetiță și doi copii, înjuruiți, după moda veche, pe după un pian, faceau concert familiar, cum mi-s'a dat prilejul să văd mai multe în copilăria mea. Muzica se cultiva pe vremea aceea pentru distracția proprie a familiei, nu pentru a figura în public cu producții de reclamă. Astăzi abia se mai pomenește asemenea distracții frumoase în sinul familiilor. Tinerimea abia mai învață muzică, numai fetele învață pianul, *silite de capriciul modei și al fuduliei*, adecă pentru a pași în public ca *fete moderne*. Ear multimea mare, în detrimentul earăși al familiei, își caută hrana muzicală la tarafurile țigănești de prin localuri publice.

Am putea continua în direcția aceasta, dar cine nu recunoaște, că toate neajunsurile acestea provin din necasnicie.

Înaintașii noștri încă s'au veselit și se distrează și astăzi englezul serios, suedianul, norvegianul și germanul, dar să se știe, că aceștia nu-și petrec în detrimentul vieții familiare. Înaintevreme erau mai simple moravurile, dar mai simple și pretensiunile oamenilor, cum la popoarele susmenționate și astăzi sînt mai simple obiceiurile decît la noi. La aceste neamuri, mai culte, părintele premerge mereu cu exemplu bun, ear copii îl urmează cu cinste și cu evlavie. La ei școala și cu familia, promovînd educația în deplină armonie, au ajuns la rezultate fru-

Evoluția, schimbarea, e aceeași; eternele legi, cu vigoarea lor de fer, dominează pretutindeni:

„Nach ewigen ehernen grossen Gesetzen müssen wir alle unseres Daseins Kreise vollenden (Goethe: Faust). (Va urma).

Țiganul la moară.

(Din popor).

Minte popa 'n nicovală, dar țiganu 'n evanghelie să nu mintă. Credeți dar că-i adevăr tras de pâr, c'au trecut acele vremuri cînd făceau mulți povestari și din țințari armăsari; azi e vremea cum e zisă: nici din cine nu faci clisă.

Un țigan și cu-o iepșoară într'o zi s'a dus la moară. Dar fiind moara 'n pădure, să nu crezi tu mai Române, că țiganu a mers să fure; el avea gînduri curate, ca să macine bucate.

Ba încă el s'a temut, că mergînd întiașdată, că nu cumva să găsiască moara chiar neferecată. Cînd colo nici un necaz, de carî se temea pe cale: apa curge dela deal, roata s'a 'nvrte la vale.

Intră 'n moară măi țigane! Ar intra dar nu se 'ndură, să lase iapa singură; dar de vine și i-o fură!

Și cum se gîndi așa, puse sacul jos din șea, și ghi!... tu iepșoară, să te bag în moară, sa te păzască Isac până mă 'ntorc după sac!...

Cînd se 'ntoarse să ia sacu... iaca — dracu!

Până băgă iapa 'n moară, furară sacu defară...

Don Ramiro

moase, pînăcînd la noi și una și alta sînt numai cu numele. Rezultate reale nu avem.

La noi copilul e despotul părinților. Dacă învață rău în școală, dacă păcătește, părintii nu caută vina în copil ci în alții: orî în învățători orî în conșcolarii săi; de multeori sînt în stare părinții să comită și negliobii, apărîndu-și copiii lor vecinic „nevinovați“. Alți părinți se înjosesc pîn'într'atîta de își risipesc averea întreagă pentru creșterea — greșită a copiilor. Ear sminta nicîcînd n'o caută părinții în ei înșiși, carî cu puține excepții ar putea zice: *mea culpa*...

IGIENĂ.

— Pămîntul, Atmosfera —

de

Dr. Gheorghe Crăiniceanu.

În legătură cu electricitatea aerului, ce se dezvoltă cînd fulgeră, se crede că stă și ozonul, care cu însușirea sa arzătoare (oxidantă) distruge materiile organice stricate și însănătoșează aerul, și aceasta la țară mai mult decît prin orașe; eată dar și o însușire bună a electricității aerului. Se știe cită spaimă au unii de fulger și de trăznet, și închiderea ușilor și ferestrelor, cu scop de a nu lăsa ca fulgerul prin curenți să fie atras în casă, își are rațiunea sa. Apoi și copiii în școală învață că nu e bine ca omul prins de furtună, de treznete și fulgere să se adăpostiască sub copaci înalți, sau sub alte obiecte înalte, sau sub cele de metal.

Obiceiul ca primăvara, la prima auzire a tunetului să-și atingă Romănul fruntea cu un fer, zicînd „să fie peste tot anul tare ca ferul“, este o superstiție; dar de altmîtrelea se admite, că electricitatea atmosferei are înrîurire asupra nervilor omului. Omului îi este dată însușirea, ce nicio altă ființă viețuitoare nu o posedă în așa măsură, de a suporta deosebirile mari de temperatură și prin urmare se deprinde cu mari schimbări ale timpului. Romănul pare a fi neîntrecut în această privință, earna și vara îl vezi cu peptul descheiat, pe care soarele, vîntul și frigul se întrec a-l colora cit mai aramiu, și prea bine a zis poetul gîntei latine: „Romănul are șapte vieți în peptul său de aramă“.

Dar nici înfruntarea intemperiilor acestora nu trebuie să fie nesocotită, cum păcătuște adeseori tineretul și copiii în această privință.

Îi vezi umblînd desculți și ușor îmbrăcați și pe aceia carî au cu ce să se îmbrace; sau cu capul gol în arșița soarelui. Din fudulie fetele tinere umblă desculte prin zăpadă; cînd apoi vezi că li-se roșesc picioarele în urma reacțiunei la frig, care poate pricinui multe boale. Umblarea cu capul gol după mort, ca semn de cernire (doliu) sau a preoților în gerul Bobotezei, ca și în cele mai mari călduri, dau naștere la mai multe suferințe.

Bețivii cred a se apăra de frig bînd cantități mari de spirtoase, și chear atunci îngheață mai ușor prin trăsuri.

Mulți străbătuți de ploae nu caută a-și schimba albiturile cit se poate mai curînd cu altele mai uscate, și această neglijență adeseori știrbește sănătatea respectivului.

Botezul se mai face apoi în biserici reci, în apă aproape înghețată, de care fapt un om mare ar fugi ca de o tortură. În Transilvania celce se botează, nu se cufundă în apă, ci i-se toarnă apă în cap, și botezul valorează tot așa de mult ca și scufundarea.

Nu vom nesocoti însă nici mult chibzuitele reguli, ce poporul nostru și-le-a format, bazat pe experiențe seculare, în privința timpului. El obișnuit știe din presemne cînd o să ploae, cunoaște vîntul care aduce ploaea; astfel zice „cînd bate băltărețul, ia-ți toiagul și saculețul“ și mai zice „cînd se lasă ceața jos, este semn de timp frumos“ sau în Moldova „cînd se vede Ciahlaul, nu mai plouă. Se știe anecdota hazlie cu porcul astronom, care prevestește plouă cînd vine dela cîmp cu paiul în gură.

Cutoateacestea, bazat pe proverbul: „paza bună trece primejdia rea,“ zice: „vara ia cu tine șuba și earna ia-ți de mîncare“, sau: „earna de veî lua șuba, de nu, dar vara trage-o de o mîncă după tine“.

Pentru scaldat are regula: „să te scalzi după ce ai mîncat caș și puî de pasăre (de pădure)“.

Patruzeci de mucenici e o zi însemnată în climatologia poporului; ciobanii bat cu ciomegele în pămînt zicînd: „întră frig și eși căldură“, atunci se ard și gunoale de prin ogrăzi; fac unii chiar cite 40 de grămegioare și le dau foc. Se crede că aceasta este un instinct de igienă, dar seamănă mai mult a mitologie, ca și focul de Joî-mari făcut de copii cu boz, des de dimineață.

Romănul mai zice: „la Bartolomeiu se întoarce frunza în teiu, și cucul nu mai cîntă începînd din aceea zi“. La Rusalii schimbările de temperatură, de apăsare ale atmosferei, și umidității influențînd asupra nervilor produc boale nervoase, numite de popor: „pocituri din Rusale“, sau pe scurt bolnav „din Rusale“, contra cărora beau și poartă la brîu pelin. Zicala: „de la St. Mărie se spurcă cîinii'n pălărie“, însemnează că omul să-și pregătească cojocul și căciula.

Căldurile mari ale verei, lipsite de ploî, ce fac să sece multe izvoare, îi aduc chiar suferințe Romănului prin chinurile setei și sînt cazuri că omul este silit a bea apă necurată din urma copenitei vitelor. La o cale mai lungă căraușul își ia o rogojină sau obadă de coaje de teiu spre a se adăposti prin ea de arșița soarelui sau de ploae. Este bine că în călduri înăbușitoare să se întreprindă pentru cîteva ore călătoria sau munca de sub cerul liber, căci nu este de glumit ce are mucitorul a suferi în acele ore; norocul este că adeseori la cîmp adie mereu cîteun vînt chiar și cînd prin orașe și comuni aerul e liniștit.

Gerurile ernei le caracterizează Romănul cu cuvintele: „ger de crapă lemnele, petriile sau ouăle corbului“; în realitate, de frig mare cad și păseri din copaci, moarte de frig.

Uneori în zilele babelor (1-9 Marte) este frig mare, și cum spune legenda, baba Dochia a înghețat a noua zi, după ce se îmbrăcase zilnic cu cîteun cojoc mai mult.

Și despre April se zice: „Prierul orî prierste orî belește“. apoi: „Dacă nu plouă în Mai, nu se mîncă malaî“. Romănul mai zice „vine luna lui Răpciuni, cad copii pe tăciuni; vine luna lui Brumari, cad atuncia și ai mari“.

Mijloacele prin care omul se apăra de extremele temperaturii și de alte jigniri din partea pămîntului și ale atmosferei adecă clădirile, hainele și nutrimentul, potrivit anotimpurilor, vor forma obiectele de studiu ale părții principale ce urmează în lucrarea aceasta. (Va urma)

Economie.

— Despre creșterea vitelor —

de

veterinar Eugen Bihari.

Am pomenit cei trei factori de căpetenie, ce au înrîurîntă mare asupra creșterii vitelor. Să cunoaștem bine acești factori.

Cel dintîi e pămîntul. S'ar putea zice, unii cititori ar întreba: în ce legătură stă creșterea vitelor cu huma cîmpului? Da, răspundem, aceste stau în strînsă legătură. Deaceia să băgăm bine de seamă la ceiace urmează.

Plantele pășunii au absolută influință asupra creșterii și dezvoltării vitelor. Vedem de pildă, că pe cîmpul văros vitele sînt mai jilave decît pe locuri cu pămînt moale. În locuri mai adînci, pășunea mai abundanță e mai prielnică vitelor grele. Astfel caii în asemenea împrejurări devin mai harnici pentru poveri. Aici notăm că caii de tovar se cresc numai prin locuri d'astea, se dezvoltă mai bine, și astfel aduc foloase însemnate locuitorilor.

Cîmpurile noastre sînt foarte potrivite pentru vitele cornute de rassa „Pinzgau“ de culoare roșie-pistriță. Soiul acesta îl și aflăm foarte lătit la agronomii noștri. Dar să știți, că nu toate vitele sînt de rassa curată; multe sînt numai corcitură.

Vaca de Pinzgau e foarte bună de lapte, ear boul e detot bun la jug, fiind trăgător escelent și capabil de rezistență. Aceste însușiri și le-a cîștigat în patria sa, ce seamănă mult cu locurile noastre. La noi însă a perdut mult din

aceste însușiri, fiindcă la noi nu e ținut cum trebuie. Locurile șesoase sînt foarte bune pentru pășunat. Observăm însă, că crescătorii noștri sã nu întrelase a ține mult vitele afarã la cîmp, în aer liber. Mai ales pentru junci și junice aerul liber e un factor însemnat al creșterii și dezvoltării. E desineînțeles, că cîmpul și din acest punct de vedere e a se privi ca foarte însemnat. Gospodarii cei buni își cultivã bine nutrețul pentru vite în locuri mai puțin potrivite pentru pășune.

Pășunile sînt orî naturale, unde nu ajutã mîna omenească, orî meșteșugite, orî cele sãlbate. Pășune naturalã e și cea din codru, cãreia îi dã mult preț desimea pãdurii, cum și cîmpurile din locuri mocirloase, a cãror valoare atîrnã dela cantitatea apelor. (Va urma)

CRONICA.

La adunarea generalã extraordinarã a bãnicii „Sentinela” din *Satul-nou*, în discursul sãu de deschidere, directorul *Petru Stoica* a arãtat bazele propășirii acestui institut, care și-a încheiat deja și a treia emisiune de acții. Un acționar și membru în direcțiune, pãrintele Ioanichie Neagoe din vecinã, a mulțumit patetic destoinicului cîrmaei din fruntea institutului, de care este legatã frumoasa izbîndã a „Sentinelii” Romãnilor din acele pãrți.

Eram față și cîtiva acționari din Oravița, dintr'un ținut roditor de acționari, cari participã la mai multe adunãri generale d'ale bãnecilor noastre romãnești, dar de nicãiri nu ne-am întors cu impresii atît de bune.

O armonie de cugete și simțiri, ca la „Sentinela”, n'am mai pomenit. Nicî un semn de opoziție, orî de nemulțumire. Întregã adunarea generalã avea aparința unei familii tignite, care trãește bine, avînd un tatã bătãtarnic, agonisitor, care își ține și-si crește copii cu înțelepciune. Eatã de unde vine reputația demult stabilitã a d-nului Stoica, care știe sã-si aleagã și slujbași-colaboratori, cari sã seamene cu dînsul.

Scrietorul acestor rînduri, sînt vesel, cã participînd și eu la o adunare generalã a „Sentinelii”, pot vesti cititorilor noștri un lucru rar în viața noastră publicã, în care încã n'a strãbãtut deabinele admonierea proverbului

„Unde intrã cearta 'n casã
„De-acolo norocul iasã...”

Direcțiunea și inspecțiunea institutului „Oraviciana” au hotãrît, la propunerea membrului Dr. Mihail Groșianu, ca din tantiemele membrilor sã creeze un mic fond de binefacere în memoria reposatului Toma Stanca.

Doctorul Ludovic Mèheș a dãruit Casinei romãne din localitate un tablou mare, frumos, cu un subiect odihnitor.

Joî a fost înmormîntat în Oravița prietinel nostru Gustav Böll.

Țãranul Adam Manciu din Rachitova, laudînd zelul conferențiarului Gheorghe Miclea din Măidan, întrebã: Dece n'au venit la vreme și preoții localnici la conferența mandatorilor Asociațiunii (Desp. Orãviții), ce s'a ținut Duminecã în Rachitova, sub prezidiul doctorului Gheorghe Anca, în scopul luminãrii poporului.

Învãtorul din Jurjova Ion Caprița cu d-șoara Maria Peia din Secaș — logodiți. Felicitãri!

Zvircolirile distinsului nostru fruntaș Dr. Petru Zepeneag pentru punerea în picioare

a unei biserici romãnești în Verșet, ar trebui propoșite din toate pãrțile. Facem și noi la rîndul nostru apel cãlduros cãtre toți frații noștri din Banat, sã punã fiecare cite o petricã în acest monument, ce va arãta posterității, cã voia lui Dumnezeu n'a lãsat ațitia Romãni sã se desprindã de buciom. Oferte la adresa protopopului Traian Oprea.

Apreciãm vrednicia preotului Ion Popovici din Recița montanã, care lucrã stãruitor la întãrirea școlii confesionale, povãtuindu-si parohianii sã întregiascã invãtorului salariul legal.

La *Staiertak* doi almãjanii au omorît pe un biet cãlãtor. Cîtã decadentã!

Traiul rãu între preot și invãtor, atît de pãgubitor pentru propășirea culturalã a poporului nostru, cînd degeneriazã pãnã la culmea nerușinãrii de a se și bate preotul cu invãtorul, și pedeeasupra în ulița mare, în fața poporenilor, atînge recordul, ce nu se poate lecui numai prin înfruntãri.

Vestim cu bucurie, cã la școala rom. din *Ciclova romãnã* s'a deschis și a treia clasã.

Hotãrirea ciudatã a sinodului parohial din *Broșteni*, referitor la școala confesionalã, în buna nãdejde, cã oamenii își vor veni în fire, în interesul binepriceput al reputațiunii preoților și invãtorului d'acolo, încã nu-l slobozim în vileag.

Ne bucurãm cã și în *Rachitova* s'a înființat un chor vocal, care va dezobicinui tinerii a sta în timpul liber, Dumineca și în sãrbãtori, prin birturi cu cuțitul la briu.

În ședința Comitetului central al Reuniunii invãtorilor din Eparhia Caransebeșului s'a hotãrît predarea în administrația Conzistorului a unei fundațiuni pentru ajutorarea copiilor de invãtorii.

Pentru congresul din anul viitor s'au designat ca teze de concurs: a), *Școala și dialectele* b), *Combaterea alcoolismului*, ear vicepresidentul Reuniunii Gheorghe Jianu, a fost însărcinat din partea comitetului sã elaboreze o problemã nouã: *Invãtorul ambulant*.

Poșta Redacțiunii.

Roma. Am primit. Se va publica.
Ecica. Așteptãm.
București. Urmeazã.
Sasca. În numãrul viitor.
Belgrad. Salve!

Poșta Administrațiunii.

Mai multora. Abonamentul e a se plãti înainte. Restanțierii sînt rugați a-si achita abonamentul, care face 3 cor. pãnã la finea anului.

Editor-proprietar: Gheorghe Jianu.
 Redactor responsabil: Alexandru Purgariu.

2529 sz. 1907. vgrhtó.

Arverési hirdetmény.

Alulirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a temesvári kir. törvényszéknek 1909 évi 24950 számú végzése következtében Dr. Lang Béla temesvári ügyvéd által képviselt Weisz M. Dávid temesvári cégéjéért Robert Ferencz aninai lakos ellen 782 kor. 17 fill. s jár. erejéig 1907 évi október hó 18-én fogantatott kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 805 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: szobabutorok, üzletberendezés, özlleti vegyesárúk stb, nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az oraviczabányai kir. járásbíró 1907 évi V. 1575/2 számú végzése folytán 782 kor. 15 fill. tőkekövetelés erejéig, Aninán az aleres lakásán leendő megtartására **1907 évi novemb. hó 12-ik** napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett

ingóságok az 1881. évi LX. törvényczikk 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Oraviczabányán 1907 évi november hó 2 napján.

Sztánkovits Miklós

kir. bir. végrehajto.

5168 sz. tlkvi 1907.

Arverési hirdetmény és feltételek.

Az Oraviciana részvénytársaságnak Truja György nikolinczi lakos elleni végrehajtási ügyében 600 korona tőke ennek 1905 évi október hó 24. napjától járó 6% kamata 78 kor. 75 fillér eddigi ezuttal 16 koronában megállapított költségek továbbá a csatlakozás nyert százkabányai takarékpénztár részvénytársaság javára 3930/904 sz. végzéssel bekebelezett 156 kor. tőke ennek 1904 évi május hó 5-től járó 6% kamata 51 kor. 40 fillér költségnek. Az Oraviciana r.-t. javára 1905 április 1-től járó 6% kamata 20 kor. 85 fill. költségnek, Transylvania ált. kölcsönös biztosítási bank javára 201/906 sz. végzéssel a 7552 és 102 sz. tjkvben bekeb. 330 kor. tőke ennek 1904 január hó 17-től járó 5% kamata 85 kor. 7 fillér költségnek, Kirilla Ávrám nikolinczi lakos javára 1545/905 sz. végzéssel az 552 és 102 sz. tjkvben bekeb. 200 korona tőke ennek 1903 november hó 29-től járó 8% kamata 65 korona költségnek, kielégítése végett a kért árverés a százkabányai kir. járásbírótság területén fekvő Nikolincz községi 539 sz. tjkvben A. alatt felvett 1650 hrsz. 490 öl szántóra Laczoza 50 korona, a nikolinczi 102 sz. tjkvben felvett 1829/b hrsz. 360 öl szántóra Laczoza 43 korona és a nikolinczi 552 sz. tjkvben felvett 72/b hrsz. 212 öisz. 200 öl belsőségre, az 583/b/2 hrsz. 800 öl szántóra De aja Parte, 809/b hrsz. 600 öl pótkertre Kimpu din Zece, az 1288/a hrsz. 1 hold 400 öl kaszálóra Kulmia 669 kor. A † 1529/b hrsz. 370 öl szántóra Laczoza 43 korona. A † 1730/b hrsz. 245 öl 20 korona. A † 1830/b hrsz. 90 öl szántóra Laczoza 6 kor. kikiáltási árban elrendeltetik. Ezen árverés által a nikolinczi 539 és 552 sz. tjkvben C. 7 és 6 alatt Truja szüi. Pavlovits Alexandra javára bekeb. özvegyi jog csak annyiban érintetik, a mennyiben az ingatlanok oly vételáron kelnek el mely ezen szolgálmi jogot megelőzőleg bekeb. jelzálogos kitételezők, mintegy 2300 korona illetve 2700 koronát kitevő követelésinek fedezésére szükséges összeget meg nem haladná, mely esetben az árverés ha táltanná válik, az ingatlanok nyomban megtartandó ujabbi árverésen a bekeb. szolgálmi jogra való tekintet nélkül el fognak adatni.

Az árverés megtartására határidőül **1907. évi december hó 18-ik** napjának délelőtti 8 órája Nikolincz községhezához azon megjegyzéssel tüzetik ki, hogy a fent körülírt ingatlanok ezen határnapon a kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10% vagyis 5 kor., 4 kor. 30 fill., 66 kor. 90 fill., 4 kor. 30 fill., 2 kor. 50 fill. készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyi miniszter rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez bánatpénz gyanánt letenni, vagy annak a bíróságnál előleges elhelyezésről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben és pedig: az első az árverés jogerőre jutása napjától számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt és az utolsóat ugyanazon naptól számított 45 nap alatt minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számított 5% kamatokkal együtt az oraviczai kir. adóhivatal mint birói letéptéznárnál fizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

Százkabányán a kir. járásbírótság mint tlkvi hatóság 1907 évi október hó 28-án.

Olvashatatlan, kir. aljbíró.

Anunț!

 Sub conducerea direcțiunii institutului

„PLUGARUL“

societate pe acțiuni în Cacova,
s'a înființat

**O însoțire ocazională reciprocă
pentru asigurarea vitelor.**

Membru al acestei însoțiri, conform statutelor, poate fi oricare proprietar de vite.

Spre asigurare se primesc deocamdată cai și tot soiul de animale cornute; mai târziu vor fi primite și animalele mai mici, oi, porci, etc. Scopul însoțirii este: **ajuturarea reciprocă a membrilor între sine în caz de îmbolnăvire, de nenorocire a vitelor.** Despăgubire se dă și în caz de boală epidemică!

Contribuirea membrului e următoarea:

a) Taca de înscriere, odată pentru totdeauna 3 coroane; din această sumă se plătesc timbrele, libelul de membru, tipărituri etc.

b) O cauțiune dela 1-5 cuote (cuota de 100 cor.) 5 cor.; dela 5 cuote în sus, după fiecare cuotă $1\frac{1}{2}\%$. Această sumă e proprietatea membrului respectiv, și în caz de repășire o capătă îndărăt, detragându-i-se suma de despăgubire pentru pagubele întâmplătoare până aci. Ea servește ca vadiu, și totodată în ea se anticipează suma de despăgubire, având membrii datorința de a o întregi din timp în timp la provocarea direcțiunii.

Toți membrii au pentru animale medicină gratuită, cum și doctor veterinar, materie de oltoit și toate spesele obveninde sînt pentru membri gratuite.

Cacova, la 28. August 1907.

Direcțiunea „Plugarul“.